

Alkoholipolitiikan perustelut

Jorma Niemelä

Alkoholipolitiikasta on käyty viime aikoina varsin vilkasta keskustelua. Siksi tarvitaan jäsentynyttä kuvaa alkoholipolitiikan perusteista, joita pyrin hahmottamaan. Samalla etsiskelelen myös kullekin perustelulle sitä pääasiallista vastuunkantajaa, jonka tulisi pitää oman alansa perusteluja esillä.

Perinteiset lähtökohdat

Alkoholipolitiikan perustelut on perinteisesti jaettu *fiskaalisiin* eli valtiontaloudellisiin, *elinkeinopoliittisiin* ja *sosiaalisiin* (Jääskinen 1983, 188—191). Yksikään näistä argumenteista ei ole vanhentunut. Jos tämänkeväistä keskustelua tarkastelee, siitä löytää kaikkia näitä aineksia.

Silloin kun alkoholin hintaan on puututtu, ovat perustelut olleet enemmän juuri valtiontaloudellis-valtiontaloudellisia kuin valtiontaloudelliskeskustelun välineitä. Lyhyellä tähtäyksellä on saatu valtiolle lisätuloa (vrt. Koski 1988). Kun valtion alkoholitulot olivat viime vuonna 8,6 miljardia markkaa, merkitsi se noin 9:ää prosenttia valtion tuloista. Yksi markka kymmenestä rahastetaan siis viinan hinnassa. Alkoholin hintaa voidaan näin käyttää talouspolitiikan välineenä. Valtiontaloudellista näkökulmaa käyttää tietysti valtiovarainministeriö.

Valtiovarainministeriön ekonomisteille monimutkaisemmaksi asian tekee se, että alkoholitulo ei ole nettotuloa kokonaisuudessaan, eikä eräiden mielestä nettotuloa synny lainkaan. Alkon oman arvion mukaan alkoholihaittojen kustannukset vuonna 1978 olivat 1,2 miljardia markkaa (Kasurinen 1988). Jos mukaan otetaan ns. vaihtoehtoiskustannukset, summa nousi yli kahteen miljardiin. Esimerkiksi Johannes Virolaisen laskelmien mukaan saldo kääntyy itse asiassa miinuksien puolelle. Mutta kuten edellä todettiin, mitä vaihtoehtoiskustannuksia lasketaan ja miten, on riidanalainen

asia. Ruotsissa Anders Johnson laski, että vuonna 1981 alkoholihaitat olivat 50 miljardin kruunun suuruiset ja alkoholista saatavat tulot olivat vain noin 10 miljardia kruunua (Johnson 1983). — Inhimillistä kärsimystä ei voi kuukaan rahassa laskea.

Elinkeinopoliittiset perustelut ovat tulleet yhä korostetummin esille alkoholipoliittisessa päätöksenteossa. Markkinataloudessa tämä näkökulma tulee varmasti esille: siitä pitävät sen alan järjestöt ja suuryritykset huolen. Elinkeinopoliittisessa argumentaatioissa on useita alalohkoja:

- ravintola- ja matkailuelinkeinon kannattavuus
- panimoteollisuuden intressit
- maataloustuotteiden jalostus (vrt. myös ylituotanto-ongelmat)
- teknologian kehittäminen
- työllistävä merkitys.

Elinkeinopolitiikan yhteydessä voisi mainita, että kun monet ylikansalliset panimojätit ovat huomanneet kulutuksen ja markkinoinnin rajojen tulleen vastaan kotikentillä teollisuusmaissa, ne ovat siirtyneet kehitysmaihin.

Likeisesti sekä elinkeinopolitiikkaan että valtiontalouteen liittyy yhä voimakkaampi, uusi perustelu. Jos yhteiskunnassa yleensä keskustellaan korporaatioiden vallasta ja jopa korporatiivisesta sosiaalipolitiikasta, näyttäisi siltä, että alkoholin indeksisidonaisuuden myötä alkoholipolitiikan toteutus on saanut *korporatiivisen* perustelunsa. Jos työmarkkinajärjestön jäsen polttaa tupakkaa ja juo viinaa, on niiden korotettu hinta pois palkkapussista (kuluttajahintaindeksissä alkoholin paino on 6,4 %). Yhä perustellummaksi tulee kysymys siitä, että kun työelämässä kiinnitetään yhä enemmän huomiota myös laatuksymyksiin ja kun tulopoliittisissa neuvotteluissa ovat olleet jo vuosia

esillä myös sosiaaliset uudistukset, pitäisikö työmarkkinajärjestöjen ottaa esiin muitakin kuin hintaperusteluita suhtautumisessaan indeksisidonnaisuuteen.

Korporatiiviset näkökulmat tuskin olisivat päässeet esille ilman keskitettyjä, laajoja tulopoliittisia sopimuksia, joissa mukana kolmantena pyöränä on valtiovalta. Toki korporaatiot ovat toimineet myös hoidon puolella; ovathan työmarkkinajärjestöt allekirjoittaneet hoito-ohjaussopimuksen. Lisäksi niillä on edustus mm. alkoholi- ja huumeneuvostossa.

Sosiaaliset perustelut

Raittiusliikkeen alkuajoista 1800-luvulta lähtien *sosiaalista näkökulmaa* on pidetty esillä. Mielenkiintoisin seikka on se, ettei varsinainen sosiaalihuolto, saati päihdehuolto ole ollut tähän mennessä järin innokas puuttumaan alkoholipoliittikkaan. Vaikka tämä tuntuu oudolta, on siihen myös perusteluja. On katsottu, että alkoholipoliittikkaan vaikuttaminen on juoppoja vastaan taistelemista. On katsottu, että kielteiset asenteet alkoholisteja kohtaan nousevat samasta moralismista kuin rajoittava alkoholipoliittikka. On myös katsottu, että alkoholismien syyt ovat muualla kuin alkoholissa. On myös katsottu, että hintaruuvien kiristäminen vaikeuttaa vähävaraisten alkoholistiperheiden toimeentuloa entisestään.

Vaikka joiltakin kohdin katsomuksissa on perää, voidaan kysymykset kääntää myös toisin päin: Jos kulutus kasvaa, eikö se lisää juoppojen määrää? Kumpi on moralisoivampaa: koko väestön kulutuksen kasvuun vaikuttaminen tai yksilöiden hoitaminen leimaavasti? Voiko alkoholia irrottaa ns. muista syistä? Entäpä jos hintaruuvien kiristäminen johtaakin kärsijäperheiden määrän kasvun pysähtymiseen? Ja miksi nostaa häly talousvaikeuksissa elävistä, kun alkoholin hinta nousee? Eikö pitäisi olla enemmänkin huolestunut asuntojen hinnan noususta, muiden elinkustannusten noususta tai matalasta palkkatasosta ja perustoimeentuloturvan puutteista?

Alkoholipoliittiseen vaikuttamiseen sosiaalihuollon väkeä pitäisi ilmeisesti innostaa sen monien alkoholitutkijoiden toteaman tosiseikan, että kulutuksen kasvu lisää alkoholihaittoja ja päinvastoin. Lisäksi alkoholipoliittisilla

säätelytoimilla näyttäisi tutkimuksen valossa olevan myös kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien keskuudessa myönteisiä, elämäntilannetta parantavia vaikutuksia, eikä korvikkeisiin turvautuminen ole jakeluongelmien aikana enää niin yleistä kuin esimerkiksi 1970-luvulla (Murto & Niemelä 1985).

On ilmeistä, että näinä aikoina sekä päihdehuolto että koko sosiaalihuolto joutuvat vakavasti paneutumaan siihen, miten alkoholipoliittikkaan tulee ottaa kantaa. Kuka tuntee paremmin toteutetun alkoholipoliittikan seuraukset kuin sosiaalihuollon väki? Päihde- ja koko sosiaalihuoltoa patistelee ennaltaehkäisyyn toista vuotta sitten voimaan tullut päihdehuoltolaki (41/86).

Alussa esitettyyn kysymykseen erityisen alkoholipoliittikan tarpeesta ollaan sosiaalihuollon piirissä empiviä ja epäileviä. Tehokkaampana nähdään yleinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen, rakenteellinen sosiaalityö, työttömyyden ja asunnottomuuden poistaminen. Onpa ehdotettu, että alkoholipoliittikan sijasta pitäisikin puhua laaja-alaisesta päihdepolitiikasta, joka käsittäisi olosuhteisiin vaikuttamisen ja ”korjaavan” päihdepolitiikan eli hoidon ja huollon (Puhakka 1987; Sarvanti 1987). Sosiaalihuollon yleiskirje (Päihdehuolto osana . . . 1986) on kuitenkin varsin ansiokas; se tuntee nämä yleiset vaikuttamisen tavoitteet, mutta ei kaihda puuttumista yksittäisiin, kuntakohtaisiin toimiin.

Yhtenä sosiaalisen argumentaation sivujuonteena kulkee *kriminaalipoliittinen* perustelu: alkoholin kulutuksen vaikutuksia voidaan tarkastella myös suhteessa rikollisuuteen ja sen kasvuun. Alkoholikaupan jakelujärjestelmän muutoksia puolustetaan tai vastustetaan sen mukaan, aiheuttavatko ne rikoksia (salakauppaa, kotipolttoa, tullirikoksia jne.). Alkoholin käytöllä sinänsä on rikollisuutta edistävä vaikutus.

Kansanterveyden näkökulma

Varsin keskeiseksi perusteluksi alkoholipoliittikan argumentaatiossa ovat tulleet *terveydelliset, eritoten kansanterveydelliset* näkökulmat. Alkoholin suurkulutus on Suomessa työikäisen väestön suurin yksittäinen terveyshaitta (Salaspuro 1987, 165). Maaherra Jacob Söderman

on tuonut useissa yhteyksissä esille ne kuormitukset, joita alkoholin suurkulutus aiheuttaa sosiaali- ja terveydenhuollolle.

Raittiuden perustelu sai jonkin verran uutta puhtia terveysvillityksestä. Esimerkiksi Ruotsissa eri alojen ammatti-ihmisiä, mm. lääkäreitä, on mobilisoitu alkoholipoliittisiksi vaikuttajiksi. Suomessa terveyskasvatus on arvossa arvaamattomassa, mutta lääkärit ovat toistaiseksi esiintyneet alkoholikysymyksissä kohtalaisen vaisusti. Poikkeuksia toki on.

Ehkä suurin mielenkiinto kohdistuu tällä hetkellä terveydenhuollon mahdollisuuksiin sekundääriprentiossa eli varhaistoteamiseen niiden kohdalla, joilla esiintyy jo joitakin sosiaalisia, terveydellisiä tai taloudellisia ongelmia juomisen vuoksi. Alkoholipoliitikka, ellei sitä Matti Puhakan ja Tapani Sarvannin lailla katsota laaja-alaiseksi päihdepolitiikaksi, kohdistuu kuitenkin primääriprentioon (preventioiden luokituksesta ks. esim. Koski-Jännes 1988 tai Lindström 1986, 358). Näiden aikojen mielenkiintoisia kysymyksiä onkin se, askarteleeko sosiaali- ja terveydenhuolto vain — sinänsä tärkeässä — sekundääriprentiossa vai tuleeko se ottamaan kantaa myös primääriprentioon.

Alkoholikysymyksen tarkastelu lääketieteellisenä kysymyksenä on varsin vanha: suomalaisen raittiusliikkeen pioneereista erityisesti A. A. Granfeltin ohjelmat jakautuivat yhteiskunnallisiin, uskonnollisiin ja lääketieteellisiin osiin (Sulkunen 1986, 63).

Eettinen perustelu

On tietysti varsin arveluttavaa nostaa *eettinen perustelu* omaksi kategoriakseen alkoholikysymyksessä. Mutta tuskinpa voidaan tehdä valtiotaloudellisia, sosiaalisia tai terveydellisiä ratkaisuja ja päätöksiä niin, etteikö niitä voisi tarkastella myös niiden etiikan kannalta. Eettinen periaate läpäisee siis kaikki muut perustelut, mutta se on myös argumentaatioperusta sinänsä: Sen kautta arvioidaan, mikä järjestelmä on ihmisen kannalta hyvä ja mikä huono. Jos edellä puhuttiin sosiaalisista näkökulmista lähinnä sosiaalihuollon kannalta, niin eettinen on lähellä vuorovaikutukseen ja ihmisten väliin suhteisiin liittyvää sosiaalista näkökulmaa.

Viime vuosikymmenet on päivitelty sitä, että

alkoholikysymyksiin liitetään moraalisia näkökulmia. Moralismia ei toki kaivata, mutta jokaisessa inhimillisen elämän ilmiössä ja jokaisella alueella on omat moraaliset kysymyksenasettelunsa.

Kuka siis julistautuisi alkoholipoliitiikan moraalinvartijaksi? Tuskinpa kukaan. Mutta luulen, että raittiusliikkeen tulisi hoitaa juuri se sarka, josta sitä kaikkein eniten syytetään ja jota se itsekin karttaa, nimittäin alkoholipoliitiikan eettinen punninta.

Eettiselle pohdiskelulle tärkeä tehtävä on arvioida, kuinka paljon ihmistä voidaan hoitaa. Yksistään normipainetta kiristämällä ei edes saada aikaan toivottuja käyttäytymisen muutoksia. Alkoholipoliitiikan taakse onkin vaadittu kansallista solidariteettia ja yhteisvastuuta (Niemelä 1987).

Usein kirkkoille ja yleensä uskonnolle asetetaan moraalinvartijan tehtävä. Toisaalta juuri kristinuskon tulisi edustaa armoa ja armahtavaisuutta. Miten siis kristillinen kirkko edustaa ”lakia ja evankeliumia” alkoholipoliitiikassa?

Uskonnolliset perustelut

Tästä onkin hyvä siirtyä seuraavaan argumentaatioryhmään eli uskonnollisiin periaatteisiin. Voimme niitä ehkä väheksyä Suomessa, mutta emme väheksy enää käytyämme puhdasoppisissa islamilaisissa maissa.

Meillä varsin vähäisenä esiintyvä reformoitu kristillisuus korostaa suhteessa valtioon sitä, että se, mikä ei ole yksilölle luvallista, ei ole valtiollekaan luvallista. Reformoitu kristillisuus on vaikuttanut erityisesti amerikkalaiseen raittiusliikkeeseen ja sitä kautta ehkä jonkin verran Suomeen. Luterilaisessa uskonpuhdistuksessa ei muodostunut selvää linjaa alkoholi-juomien vastustamisessa. Suomalainen kristillinen raittiusliike sai vaikutteita vapaakirkollisuudesta, jossa puolestaan raittiuden perustelu lähti hyvin pitkälle lähimmäisenrakkauden vaatimuksesta. Alkoholikysymykseen nähtiin ratkaisu yksilöiden uudistumisessa ja muuttumisessa; painopiste oli ns. pelastavassa raittistyössä (Tuominen 1965). Vapaakirkollista raittiusliikettä leimasi varsinkin alkuvaiheessa haluttomuus puuttua valtiolliseen lainsäädäntöön. Tässä vapaakirkollisuus löysi yhtymäkohtia liberalistiseen valtiokäsitykseen (Sulku-

nen 1986, 89).

Toki pohjoismaissa tunnetaan varsin hyvin uskonnon ja henkilökohtaisen raittiuden korrelaatiot (Ruotsin SIFO-sarja — Aktiva i svenska kyrkan, Frikyrkosverige, Nykterhetsverige —, norjalainen arvotutkimus jne.), mutta ilmeisesti uskonnon vaikutus varsinaiseen alkoholipoliikkaan näkyy ehkä joissakin uskonnollisten pyhien aikaisissa myynti- ja anniskelurajoituksissa, tuskin juuri enää niissäkään.

Kulttuurinen näkökulma

Kulttuuriperusteluita käytetään varsin paljon alkoholipoliitikasta keskusteltaessa. Puhutaan keskieurooppalaisesta viinikulttuurista, etelän maiden alkoholikulttuurista, sivistyneestä alkoholin käytöstä jne. Jakelujärjestelmän ja koko alkoholipoliitikan perustaksi otetaan siis ihailtu ja tavoiteltu kulttuurimalli.

Edelleen kulttuurin saralle kuuluvat ns. kulttuurisosiologiset lähestymiset: mikä kuuluu työväenkulttuuriin, mikä eliittikulttuuriin, minkälainen on alkoholin käyttö juppikulttuurissa tai taiteilijoiden kulttuuriyhteisöissä jne. Kysymys kuuluukin, onko uudessa citykulttuurissa elämänhallinta ja sen myötä alkoholin käytön hallinta helpompaa kuin perisuomalaisessa elämän- ja juomatavassa.

Myös raittiusliikkeen piirissä — erityisesti Tero Maksimaisen ajattelussa — on lisääntynyt pyrkimys nähdä raittiustyö kulttuurin muutostyönä. Silloin ei ole ensi sijalla pyrkimys säädellä alkoholin saatavuutta vaan vaikuttaminen niihin kulttuurisiin jäsenyyksiin, jotka suosivat alkoholin käyttöä ja kulutusta. Toki raittiusliikkeellä on jo pitkään ollut oma kulttuuripoliittinen näkökulmansa, mutta Maksimaisen ajattelussa on uudenlaista lähestymistä.

Kulttuurinen näkökulma on kuitenkin kaikessa mielenkiintoisuudessaankin niin epämääräinen, että sitä ei juuri käytetä erillisenä argumentaatioperustana. Sitäkin enemmän sitä käytetään epämääräisinä heittoina. Vaikka ei tunneta riittävästi esimerkiksi Välimeren maiden yhteisöjen sosiaalisia ja kulttuurisia perusrakenteita, vaaditaan kuitenkin suomalaisen ja erilaisen kulttuurimaaperään samanlaista alkoholikulttuuria.

Poliittinen argumentaatio

Poliittinen, voi sanoa ideologinen panos alkoholipoliikkaan on ollut varsin vahva. Sekä työväenliikkeessä että maalaisliitto-keskustapuolueen perinteessä raittiuskysymyksellä on ollut vahva asema ja osin aivan ideologinen painotus. Suomelle tyypillistä on se, että kun monissa maissa työväenliike syntyi kapakaliikkeenä, se meillä oli jatkoa organisoituneelle työväen raittiusliikkeelle (Sulkunen 1986, 261&271). Aivan yhtä lailla mutta toisensuuntaisesti on toiminut liberalistinen politiikka: se vastustaa yhteiskunnan holhousa ja puolustaa ns. yksilönvapautta.

Vaikuttaako siis puhdas ideologinen katso-
mustapa alkoholipoliittiseen päätöksentekoon? Puolueet — kristillistä puoluetta lukuun ottamatta — lienevät tätä nykyä melko epäyhtenäisiä alkoholipoliitikassaan. Mm. eduskunnan raittiusryhmässä on varsin monien puolueiden edustajia. Alkoholipoliitikan vapauttamista vaatineita on löytynyt niin oikealta, keskustasta kuin vasemmaltakin. Alkoholikysymykset kuuluvatkin perinteisesti siihen asiar ryhmien luokkaan, jossa edustajille annetaan vapaat kädet, mahdollisuus itse päättää oman tuntonsa mukaan.

Mikäli Euroopan yhdentyminen jatkuu — niin kuin näyttäisi —, tulee se asettamaan kovat haasteet poliittiselle päätöksenteolle: itse asiassa koko kansallinen alkoholipoliittinen järjestelmä on uhattuna niin Ruotsissa kuin Suomessakin. Integroituneessa Euroopassa kun ei juuri sallita tuotekohtaisia tulleeja, veroja ja myyntirajoituksia. Synkimmät uhkakuvat ennakoivat Dagens Nyheter pääkirjoituksessaan; sen mukaan niin ruotsalaiset kuin suomalaisetkin joisivat itsensä pois maailmankartalta, jos saisivat viranomaisten sijasta itse päättää, miten käyttää alkoholia (ks. EY-suhteet . . . HS 14. 5. 1988).

Poliittiseen ulottuvuuteen liittyy näin *kansainvälispoliittinen* näkökulma. Toisaalta kansojen yhteistyö nähdään uhkakuvana, toisaalta YK:n alainen Maailman terveysjärjestö WHO suosittaa kulutuksen voimakasta alentamista.

Poliittiseen ja yleensä ideologiseen lähestymiseen kuuluu *tasa-arvoperustelu* (ks. Jääskinen 1983, 188). Jakelujärjestelmän tulisi sen mukaan olla sellainen, että maan eri osissa asuvat

olisivat suunnilleen tasa-arvoisessa asemassa alkoholin saatavuuden suhteen. Äkkipäätä luulisi, että tämä peruste puoltaisi alkoholin saatavuuden lisäämistä maan eri osissa. Vastargumenttina on kuitenkin meillä pitkän historiallisen perinteen omaava toinen periaate, kunnallisen itsehallinnon periaate. Varsin hyvänä esimerkkinä tästä voisi pitää kunnallisia keskiolutkieltoja.

Ympäristöargumentaatio

Joissakin tuoreissa lähteissä alkoholiratkaisuja tarkastellaan osana *miljööpolitiikkaa* (Egegren & Taranger 1986). Osin tarkastelukulma tuntuu keinotekoiselta, osin perustellulta. Olemmehan yhä kiinnostuneempia elintarvikkeiden haitallisista lisäaineista ja ympäristömyrkyistä yleensä.

Esimerkiksi eräät lääkärit ovat vakavissaan väittäneet, että jos alkoholi keksittäisiin nyt, se ei läpäisisi tullin elintarvikelaboratorion testejä. Sitä pidettäisiin ihmiselle vaarallisena.

Alkoholin sosiaalisia haittoja voidaan tietysti tarkastella myös ympäristökysymyksenä. Keskustelun vaara vain on siinä, että se johtaa koviin ja vain kosmeettisiin toimiin ongelmien ratkaisemiseksi. Esimerkkinä voisi pitää vaikkapa viime talvena esillä ollutta putkakeskustelun tematiikkaa.

Johtopäätöksiä

Yhteen koottuna alkoholipolitiikan perustelu luettelo näyttää seuraavanlaiselta:

- fiskaaliset eli valtiontaloudelliset
- elinkeinopoliittiset
- sosiaaliset
- kriminaalipoliittiset
- korporatiiviset
- terveydelliset/kansanterveydelliset
- eettiset
- uskonnolliset
- kulttuuriset
- poliittis-ideologiset
- tasa-arvoisuutta tähdentävät ja
- miljööpoliittiset perustelut.

Ei tämä luettelo ole sen pidempi tai lyhyempi kuin muillakaan yhteiskuntapolitiikan loh-

koilla. Esimerkiksi asuntopolitiikasta, työvoimapolitiikasta tai liikennepolitiikasta löytäisimme aivan yhtä pitkiä näkökulmaluetteloita.

Miksi näiden näkökulmien kokoaminen on sitten tärkeää? Keskustelu on usein vaarassa jäädä kovin yksipuoliseksi. Jokin yksittäinen perustelu saa kohtuuttoman suuren sijan. Pääjohtaja Heikki Koski valitteli juuri hiljattain esim. valtiontaloudellisten perusteluiden ylivaltaa. Siksi alkoholipoliittisessa päätöksenteossa tulisi ratkaisuja pohtia kaikista tärkeiksi katsotuista näkökulmista. Tällainen luettelo on tärkeä myös siksi, että päätöksiä tehtäessä kullekkin kokonaisuudelle löytyisi oma vastuunkantajansa.

Vastuunkantajien määrittämisessä voi käydä myös niin, että yhdelle taholle annetaan kovin ristiriitaisia lähtökohtia. Esimerkiksi Alko joutuu liikelaitoksena edistämään myyntiä. Toisaalta valtionihtiönä ja alkoholilain alaisena sen pitäisi huolehtia siitä, että haitat olisivat mahdollisimman vähäisiä.

Luettelon avulla voimme tehdä myös jonkinlaisen ”suositusluettelon”. Näyttäisi siltä, että alkoholipolitiikan kovat arvot (valtiontalous, elinkeinopolitiikka, korporatiivisuus) olisivat nykyisessä ilmanalassa etusijalla, pehmo puolen perustelut taas toissijaisina.

Kirjallisuus

Egegren, Roland & Taranger, Bengt (red.): För människans skull. Göteborg: Verbum/moderna läsare, 1986

EY-suhteet Ruotsin alkoholipolitiikan uhkana. Helsingin Sanomat 14. 5. 1988

Johnson, Anders: 50 miljarder kostar supen. En undersökning av alkoholkonsumtionens samhällsekonomiska kostnader i Sverige 1981. Stockholm: Sober, 1983

Jääskinen, Matti: Alkoholipolitiikka. S. 186—192. Kirjassa: Peltoniemi, Teuvo & Voipio, Martti (toim.): Alkoholi ja yhteiskunta. Keuruu: Otava, 1983

Kasurinen, Veikko: Alkoholitalous. S. 196—199. Kirjassa: Kiiänmaa, Kalervo & Ylikahri, Reino (toim.): Alkoholi — vaikutukset elimistöön ja terveyteen. Helsinki: Alko, 1987

Koski, Heikki: ”Edes ennätysjuominen ei uhkaa keskiolutta.” Pääjohtaja Kosken haastattelu. Suomenmaa 14. 4. 1988

Koski-Jännes, Anja: Seulonta ja oma-apu. S. 218—227. Julkaisussa: Päihdehuollon lähikehitys. Sosiaalihuollon julkaisuja 3/1988. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 1988

Lindström, Lars: Val av behandling för alkoholism. En studie av missbrukarvårdens förutsättningar, organisation och resultat. Malmö: Liber Förlag, 1986

Murto, Lasse & Niemelä, Jorma: Alkon lakko, korvikkeet ja raitistuminen. *Alkoholipolitiikka* 50 (1985): 4, 187—191

Niemelä, Jorma: Uuteen kansalliseen solidariteettiin. Luento eduskunnan auditoriossa Päihdehuollon toimivuus -seminaarissa 21. 10. 1987

Puhakka, Matti: Tärkeitä askeleita päihdepolitiikassa. *Sosiaalinen aikakauskirja* 81 (1987): 3, 2—3

Päihdehuolto osana sosiaalihuoltoa. Sosiaalhallitus, yleiskirje A 7/1986. Helsinki: Valtion painatuskeskus, 1986

Salaspuro, Mikko: Alkoholin suurkulutuksen varhais-

toteaminen. S. 165—169. Kirjassa: Kiiänmaa, Kalervo & Ylikahri, Reino (toim.): *Alkoholi — vaikutukset elimistöön ja terveyteen*. Helsinki: Alko, 1987

Sarvanti, Tapani: Kohti laaja-alaista päihdepolitiikkaa. *Sosiaalinen aikakauskirja* 81 (1987): 3, 4—8

Sulkunen, Irma: Raittius kansalaisuskontona. Raittiusliike ja järjestäytyminen 1870-luvulta suurlakon jälkeisiin vuosiin. *Historiallisia tutkimuksia* 134. Helsinki: Suomen Historiallinen Seura, 1986

Tuominen, Uuno: *Tie raittiuteen*. Keuruu: Otava, 1965.

English Summary

Jorma Niemelä: Alkoholipolitiikan perustelut (Grounds of alcohol policy)

Alcohol policy has been a topic of extensive discussion in Finland. This article examines various grounds of alcohol policy. The list of argumentations includes the following departure points for decision-making: the State budget, business life policy, social policy, criminal policy, corporative policy, health and public health policy, ethics, religion, political and ideological grounds, equality, and environment policy.

Alcohol policy should take all perspectives into consideration. Recent discussion of alcohol policy has emphasized so-called "hard" values. Furthermore, a state-owned and operated monopoly may be faced with conflicting objectives to increase sales and minimize disadvantages.

Each argumentation section should find its own

"champion". The Ministry of Social Affairs and Welfare is presently weighing its stand on alcohol policy. It remains to be seen whether early diagnosis of alcoholism will deal with only the level of secondary prevention, or whether it will also take a stand on primary prevention.

The basic issue is whether any alcohol policy is needed. Is goal-oriented social policy possible at all with respect to alcohol-related issues? This article's departure point is Mr Jussi Simpura's idea that "the consequences of alcohol, its production, trade and use are associated with interests, the regulation of which require special measures". The threats to a national alcohol policy include European integration. Cooperation between nations could have other departure points, such as the World Health Organization's recommendations to reduce consumption.

Alkoholipolitiikka Vol. 53: 193—198, 1988